

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Potřeby u nemocných v terminálním stádiu onemocnění

Autor práce: PhDr. Bc. Renáta Hrdličková, DiS.

Oponentka práce: PhDr. Pavla Presslerová, Ph.D.

Diplomová práce se věnuje tématu, které je v psychologickém diskurzu i empirickém výzkumu interdisciplinární, hraniční. Kromě psychologických korelátů se pohybuje v oblasti zdravotnictví, sociální péče i duchovní podpory. Téma kvality života v terminálním stádiu onkologického onemocnění a analýza naplněnosti potřeb těchto pacientů, je téma velmi aktuální a potřebné. Z hlediska volby tématu pro diplomový projekt se jedná o téma, které opravdu vyžaduje osobnostní zralost, vysokou míru empatie, citlivosti vůči informátorům i dobře zvolené komunikační strategie směrem k vedení a personálu hospiců, kde byl výzkum realizován. Domnívám se, že tím, že se studentka dlouhodobě pohybuje ve zdravotnictví, ve zkoumané oblasti také vykonala stáž a pracuje zde i nadále jako dobrovolník, tak měla jedinečnou příležitost navázání důvěry. Zároveň svou roli badatelky adekvátně v práci reflektuje.

V rámci teoretické části nám autorka postupně objasňuje pojmy a koncepty, které se k vybrané problematice různým způsobem vztahují, volba jednotlivých kapitol je tedy relevantní k cílům práce. Řazení jednotlivých částí za sebe dává smysl, kapitoly na sebe logicky navazují. Jako poněkud rušivé hodnotím zvolenou formu koncepce zejména prvních kapitol, kdy jsou mnohé subkapitoly pojímány formou strukturace a odrážek. Po obsahové stránce považuji jako nejhodnotnější kapitolu (pokud uvažujeme optikou nedostupnosti těchto informací) týkající se měřících nástrojů potřeb u terminálně nemocných. Celkově nám dává teoretická část kvalitní povědomí o potřebách osob v terminálním stádiu onemocnění, reflektuje také problematiku paliativní péče se zřetelem na pozici psychologického doprovázení a role psychologa. Autorka cituje korektně, bibliografické zdroje, jejich relevantnost, rozsah i aktuálnost považuji za zcela vyhovující nárokům na diplomovou práci.

Výzkumný design byl zvolen kvalitativní. V rámci kvalitativní analýzy autorka zpracovávala data sedmi účastníků své sondy, ve věku od 72 do 95 let, všichni mají diagnostikované rakovinné onemocnění a jsou klienty hospice. Vyzdvihuji, jak důkladně se badatelka věnovala etickým konsekvencím svého výzkumného projektu a jakým způsobem probíhal výběr výzkumného souboru. Drobnější poznámku mám k formulaci některých výzkumných otázek, které jsou formulovány dosti uzavřeně. Zvážila bych i redukci počtu výzkumných otázek. Jako výzkumnou metodu sběru dat studentka adekvátně zvolila polostrukturovaný rozhovor. Pro analýzu dat použila tematickou obsahovou analýzu. Autorka nejprve představuje jednotlivé informátory, tento segment práce považuji za čtenářsky atraktivní, kazuistiky jsou plasticky zpracované, výstižné a umožňují pak se dobře orientovat v textu, který je jich koncipován jako přehled vynořených klíčových kategorií. Při prezentaci dat je zjevná snaha diplomantky o komplexnost a nasycenost dat, což lze jen ocenit. V interpretaci zjištění spatřuji vyváženost mezi individuálními

zkušenostmi jednotlivých účastníků této sondy a nalézání společných témat, styčných ploch, specifík pro danou cílovou skupinu. K tomuto se autorka dostává formulací vlastního Čtyřstupňového modelu detekce potřeb u terminálně nemocných (potřeby, emoce, vnitřní konflikty, obranné mechanismy). Zároveň svá zjištění konfrontuje s kategoriemi, které popisují kvantitativní dotazníky a rozšiřuje je o další specifické kategorie – viz tabulka na s. 96-97. Tento krok ilustruje hluboký zájem studentky o komplexnost pohledu na míru naplněnosti či naopak nenaplněnosti potřeb pacientů v terminálním stádiu onemocnění.

Diskuse přináší průkazné závěry, limity práce i inspirace na další výzkum v této potřebné oblasti. Cíle práce byly naplněny, v tomto směru studentka prokazuje badatelskou citlivost a její závěry považuji za velmi přínosné nejen pro psychology, ale i pro pracovníky přímé péče ve zdravotnických, sociálních zařízeních, ale i pro rodinné příslušníky.

Z formálního hlediska bych doporučila přívětivější formátování textu (např. minimalizaci práce s odrážkami). Vyjádření k užití AI není zmíněno, pracuji tedy s textem s předvedčením, že vznikl bez přispění umělé inteligence. Z jazykového hlediska je práce psaná čtivě, s dobrou jazykovou korekturou. Citační normu autorka používá korektně.

Závěrem lze říci, že autorka ve své diplomové práci prokázala schopnost interpretovat data, komparovat je a vyvozovat závěry. Práce splnila cíle, které si stanovila a odpověděla na výzkumné otázky. Oponovaná práce celkově splňuje kritéria kladená na tento druh publikací, považuji ji za kvalitní, se silným aplikačním potenciálem, doporučuji ji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

- 1, V čem si myslíte, že by data (obsah, témata, kategorie) byla jiná, kdybyste podobné rozhovory ohledně naplněnosti potřeb realizovala v zařízení pro seniory (např. ve věkové skupině 80+ let).*
- 2, Jaká kategorie v obsahové analýze rozhovorů byla pro Vás překvapivá, resp, jste ji neočekávala?*
- 3, Můžete na základě Vašeho čtyřstupňového modelu detekce potřeb navrhnout nějaká konkrétní opatření v rámci daných pracovišť, která by mohla pacientům v terminálním stádiu onemocnění zlepšit saturaci jejich potřeb?*

V Praze dne 16.1.2025

Pavla Presslerová